

WSZAWICA

W związku z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2009r. ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570) **wszawica nie jest zaliczana do chorób zakaźnych**, ponieważ nie znajduje się ona wśród chorób wymienianych w załączniku do ustawy. Wobec czego w razie rozpoznania wszawicy u dziecka nie ma obowiązku zgłaszania tego faktu właściwemu państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, a co za tym idzie - nie ma możliwości wydania przez niego decyzji administracyjnej nakazującej podejrzanemu o chorobę zakaźną wstrzymanie od uczęszczania do przedszkola/szkoły/żłobka. Należy jednak pamiętać, iż wszawica jest groźną chorobą. W sytuacji zachorowania należy się kierować przede wszystkim dobrem dziecka. Niestety w chwili obecnej brakuje prawnych środków prawnych nakazujących leczenie, czy też zakaz uczęszczania do placówki oświatowo - wychowawczej.

CO TO JEST WSZAWICA?

Wszawica (łac. pediculosis) jest chorobą spowodowana przez obecność na ciele człowieka pasożyta – wszy główowej (*Pediculus capitis*). Wszy żyją wyłącznie na owłosionej części skóry, żywią się krwią człowieka. W miejscu ugryzienia powstaje odczyn zapalny skóry, który powoduje uczucie silnego świądu, a w konsekwencji drapanie się. Dorosłe osobniki osiągają wielkość 2-3 mm, są barwy biało-brązowej.

dorosła samica wszy

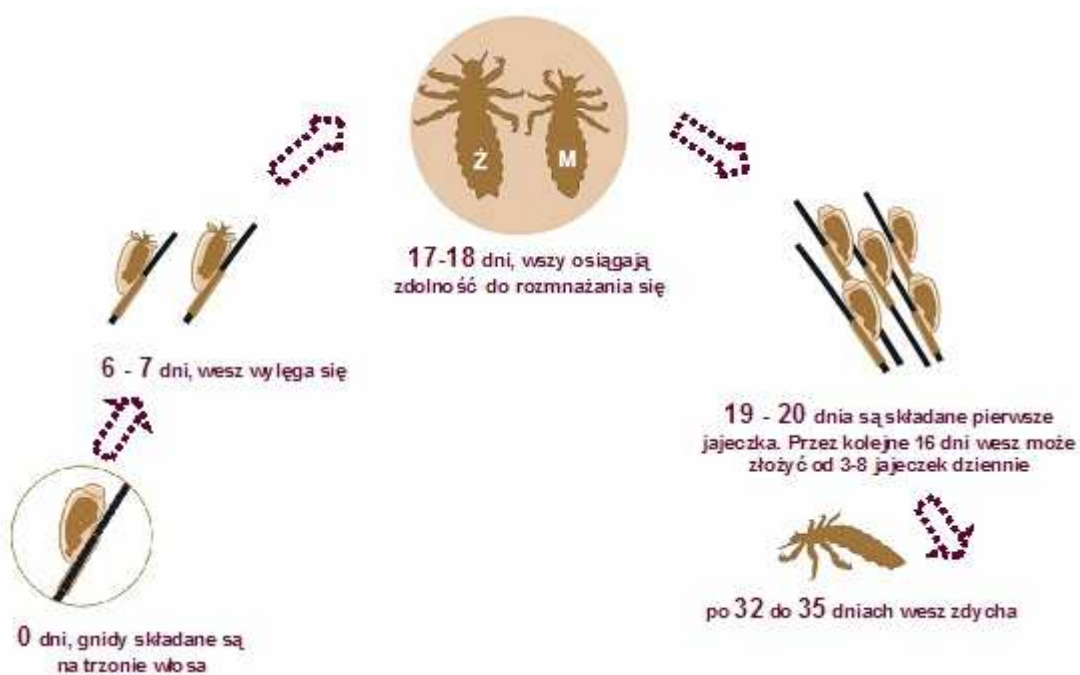
dorosły samiec wszy

Dorosły osobnik wszy

JAK WYGLĄDA CYKL ROZWOJOWY WSZY GŁOWOWEJ?

Dorośle samice składają od 100 do 300 jaj w ciągu doby. Jaja tzw. gnidy samica składa na nasadzie włosów blisko skóry głowy, przytwierdzając je specjalną lepką substancją do włosa. Po kilku dniach z jaj (gnid) wylęgają się młode osobniki.

JAKIE SĄ DROGI ZAKAŻENIA?

Wszy nie mają nóg służących do skakania, potrafią tylko pełzać, dlatego też zarazić się można tylko przez bliski kontakt z osobą zakażoną (przytulanie się, stykanie się głowami) lub poprzez korzystanie z tych samych szczotek lub grzebieni, noszenie wspólnych nakryć głowy, spanie we wspólnej pościeli. Najłatwiej można zarazić się wszawicą w dużych skupiskach ludzkich (przedszkola, szkoły, internaty, akademiki oraz na koloniach i obozach organizowanych dla dzieci i młodzieży). Problem wszawicy dotyczy wszystkich stref klimatycznych i populacji ludzkich, bez względu na ich statut społeczny.

JAK SĄ OBJAWY WSZAWICY?

- Świąd skóry, który pojawia się zwykle kilka tygodni po zarażeniu. Jeżeli dziecko zaczyna często się drapać po głowie należy czym prędzej sprawdzić skórę głowy oraz włosy. Wszy najczęściej występują za uszami i z tyłu głowy tuż nad karkiem.
- Obecność gnid (jaj wszy) u nasady włosów na głowie. Mają one barwę białą, są podobne do łupieżu, ale w przeciwieństwie do niego nie dają się zbyt łatwo usunąć z włosów.

Jaja wszy (gnidy) przytwierdzone do włosa

- Obecność dorosłych osobników dających się zauważyć gołym okiem, są one barwy biało-brązowej.
- Często obserwuje się powiększone węzły chłonne szyjne.

JAK POSTĘPOWAĆ JEŚLI DOSZŁO DO ZARAŻENIA WSZAMI?

- Jeśli rodzic po skontrolowaniu włosów i głowy dziecka podejrzewa wszawicę powinien udać się do lekarza celem rozpoczęcia właściwego leczenia. Należy także skontrolować stan włosów głowy wszystkich członków rodziny, ponieważ leczeniem trzeba objąć całą rodzinę.
- Można po skonsultowaniu się z farmaceutą zastosować dostępne w każdej aptece bez recepty preparaty zwalczające wszy na każdym etapie ich rozwoju.
- Rodzice powinni poinformować dyrektora placówki, do której uczęszcza dziecko o chorobie w celu uniknięcia dalszego szerzenia się zakażenia na inne dzieci i zapobiegnie ponownemu zarażeniu dziecka po uprzednim leczeniu.
- Dyrektor placówki oświatowo - wychowawczej może:
  - w celu potwierdzenia podejrzenia przypadków wszawicy zlecić pielęgniarce lub higienistce przeprowadzenie kontroli czystości dzieci i młodzieży po uprzednim uzyskaniu zgody rodziców na takie badania,
  - w przypadku stwierdzenia wszawicy wśród dzieci powiadomić rodziców o wystąpieniu choroby i poinformować o konieczności objęcia leczeniem wszystkich domowników,
  - w razie trudności można nawiązać współpracę z władzami samorządowymi (opieka społeczna w przypadku rodzin o niskim statusie socjalno - ekonomicznym celem pomocy tym rodzinom w rozwiązaniu problemu wszawicy wśród domowników.

PROFILAKTYKA WSZAWICY

Wszawica można się zarazić tylko przez bezpośredni kontakt lub korzystanie z tych samych nakryć głowy, używania wspólnych grzebieni, szczotek i do włosów, spanie we wspólnej pościeli. Dlatego należy:

- Kontrolować jak najczęściej stan włosów głowy dziecka.
- Nie korzystać wspólnie z przedmiotów użytku osobistego.

- Unikać bezpośredniego kontaktu z włosami innych ludzi. Dotyczy to przede wszystkim dzieci, które nie zachowują wystarczającego dystansu między sobą podczas zabawy.
- Dyrektorzy placówek nauczania i wychowania w miarę możliwości mogą organizować spotkania edukacyjne dotyczące problematyki wszawicy skierowane do dzieci i rodziców/opiekunów.

STANOWISKO INSTYTUTU MATKI I DZIECKA W SPRAWIE KONTROLI CZYSTOŚCI UCZNIÓW PRZEZ PIELEŃNIARKI I HIGIENISTKI SZKOLNE.

- nie wolno publicznie (w obecności osób trzecich) sprawdzać czystości uczniów,
- decyzję o sprawdzeniu czystości skóry i włosów u uczniów w warunkach indywidualnego badania podejmuje pielęgniarzka,
- rodzic/opiekun prawny może nie wyrazić zgody na objęcie jego dziecka badaniem,
- pielęgniarzka może dokonać przeglądu czystości skóry i włosów za zgodą rodziców np. z powodu nawracającej wszawicy w danej klasie,
- o wynikach przeglądu informuje uczniów oraz jego rodziców,
- dyrekcja szkoły i nauczyciele nie mają prawa do informacji o stanie czystości danego ucznia,
- pielęgniarzka ma prawo podać nauczycielom informacje o skali problemu na terenie szkoły,
- pielęgniarzka może odmówić dokonania przeglądu (np. w sytuacji konieczności wykonania innych pilnych zadań w danym czasie) powinna jednak wskazać najbliższy możliwy termin lub przeprowadzić instruktaż dla rodziców, jak i kiedy dokonywać przeglądów czystości u dzieci.